

چگونه موج انتخاباتی پدید می‌آید؟

حدود سه هفته تا ۲۲ خرداد ماه، روز انتخابات ریاست جمهوری باقی است. تا چه میزانی مردم ایران مصمم به شرکت در این انتخابات و ریختن آراء خود در صندوق‌های رأی هستند؟

نظرسنجی‌های اولیه نشان می‌دهند که آراء خاموش جامعه هنوز درصد بالایی را به خود اختصاص می‌دهد. این شرایط در حالی است که بسیاری از فعالان سیاسی - اجتماعی اعم از اصلاح‌طلبان و بخشی از محافظه‌کاران در تحلیل‌های خود بر ضرورت تغییر وضع موجود در راستای منافع ملی تأکید می‌ورزند و پیامد انتخابات ریاست جمهوری را در شرایط کنونی کشور حساس و مهم ارزیابی می‌کنند. نکته مهمی که کاملاً چشمگیر است حضور فعال بسیاری از احزاب و گروه‌های سیاسی - اجتماعی در این انتخابات است که در انتخابات گذشته با بی‌اهمیت تلقی کردن آن حضور و مشارکتی در انتخابات نداشتند و یا انتخابات را تحریم کردند. آنان می‌گفتند در حالی که انتخابات آزاد، سالم و عادلانه نیست و رأی ما تأثیری در سرنوشت انتخابات ندارد چرا در چنین انتخاباتی شرکت کنیم و این عمل را توهین به شخصیت خود تلقی می‌کردند. بسیاری از این افراد امروز اذعان دارند که عدم حضور آنان در انتخابات گذشته و رأی ندادن موجب روی کار آمدن دولت نهم و وضعیت جاری کشور شده است.

به رغم تحولی که در دیدگاه‌ها و تحلیل‌های یادشده شاهد هستیم، اما در عرصه عمومی هنوز شاهد حساسیت لازم مردم نسبت به انتخابات ریاست جمهوری پیش‌رو نیستیم چرا؟ برای توضیح این وضعیت می‌توان به دو عامل مهم اشاره کرد. به امید آنکه به موقع مورد توجه قرار گیرد:

عامل اول مربوط به شرایط برگزاری انتخابات و ایستادگی مجریان انتخابات در مقابل خواست بر حق و قانونی مردم است. بسیاری از مردم عملاً از شرایط انتخابات آزاد و عادلانه در این مرحله عبور کرده‌اند و فقط انتظار دارند سلامت انتخابات تأمین شود و از آراء آنان صیانت شود. باتوجه به مدیریت و مهندسی چند انتخابات گذشته که به دفعات بطور مستند به وسیله جمعی از مقامات شاخص نظام مطرح شده است آرایش بسته و یکدست مجریان و ناظران انتخابات این نگرانی جدی را به وجود آورده که انتخابات سالم برگزار نشود. بنابراین برای حضور حداکثری مردم در انتخابات ضروری است که وزارت کشور و شورای نگهبان با نظارت قانون‌مند و مؤثر نهادهای مدنی داخلی بر انتخابات و صیانت از آراء مردم موافقت و همکاری کنند تا نیازی به پیگیری نظارت نهادهای مدنی بین‌المللی نباشد. برای حضور حداکثری مردم در انتخابات و رفع این نگرانی بر حق مردم ضروری است نامزدها و ستادهای آنان برای تقویت نهادهای صیانت از آراء مردم برنامه‌ریزی و پیگیری نمایند.

عامل دوم مربوط به شعارها، برنامه‌ها و گفتمانی است که نامزدها ارائه می‌کنند. جهت ایجاد انگیزه و احساس مسئولیت شهروندان برای حضور در انتخابات و حاضر شدن پای صندوق‌ها و رأی دادن باید دلایل آراء خاموش جامعه مورد بررسی قرار گیرد. وقتی مطالبات تاریخی و حقوق اساسی ملت که در آرمانهای انقلاب اسلامی سال ۵۷ نیز تبلور داشت و در بسیاری از اصول قانون اساسی نیز تبلور پیدا کرد به وسیله مقامات و مجریان انتخابات بطور آشکار نادیده گرفته می‌شود و عملاً شخصیت و هویت ملی آحاد مردم مورد تحقیر قرار می‌گیرد، نامزدها بایستی در سخنان و برنامه‌های خود به این نیاز حیاتی مردم پاسخ گویند. مردم ما بطور مشخص در یکصدسال اخیر ریشه توسعه نیافتگی خود را در فرهنگ استبدادی جامعه می‌دانند و تشنه آزادی، حق حیات و عدالت هستند.

تجربه تاریخی یکصد سال اخیر به وضوح نشان می‌دهد در مقاطعی که اکثریت قاطع ملت ایران در عرصه انتخابات حضور پیدا کرده‌اند و موج انتخاباتی به وجود آمده است که به این نیاز طبیعی و تاریخی مردم پاسخ گفته شده است. در دوران حکومت دکتر مصدق و نهضت ملی ایران در دهه ۳۰ بطور مشخص به این نیاز تاریخی مردم پاسخ گفته شد و با قطع ید استعمار کهن انگلیس استقلال و عزت ایران و ایرانی تأمین شد و با اصلاح قانون

انتخابات و زمینه‌سازی برای حاکمیت ملی و محدود کردن قدرت استبداد سلطنتی زمینه‌های بالندگی ملی فراهم شد. ادامه این روند در دهه ۴۰ با تشکیل احزاب ملی و اسلامی در عرصه انتخابات ظهور و بروز پیدا کرد و سرانجام در انقلاب سال ۵۷ سخنان رهبر فقید انقلاب در پاریس و پاسخگویی به این نیاز طبیعی مردم زمینه حضور گسترده مردم را در انقلاب و نهایتاً در فراندوم ۱۲ فروردین سال ۵۸ به جمهوری اسلامی فراهم کرد. در دوم خرداد سال ۷۶ نیز حضور گسترده مردم در انتخابات واکنش و پاسخگویی به این نیاز طبیعی مردم با ارائه برنامه توسعه سیاسی آقای سید محمد خاتمی بود.

در شرایط کنونی نیز ساز و کار ایجاد موج انتخاباتی و حضور حداکثری مردم در انتخابات مطابق اصل ۵۶ قانون اساسی منوط به تأمین حقوق شهروندی و حق حیات و رفع تحقیر مردمی است که صاحبان اصلی این ملک و منشأ قدرت در ایران هستند.